

Soovituslik juhend maagaasivõrgu liitumistasu arvutamise metoodika koostamiseks

1. Üldsätted

Maagaasiseaduse (edaspidi MGS) § 18 lg 1 tulenevalt on võrguga liitumine MGS tähenduses tarbijapaigaldise või teisele võrguettevõtjale kuuluva võrgu ühendamine võrguga. MGS § 20 lg 1 tulenevalt on võrguettevõtjal õigus võtta võrguga liitujalt põhjendatud liitumistasu. MGS § 20 lg 3¹ sätestab, et võrguettevõtja peab kooskõlastama liitumistasu arvestamise metoodika Konkurentsiametiga. Tasude kehtestamisel aluseks võetud kriteeriumid peavad olema läbipaistvad ja järgima võrdse kohtlemise põhimõtet.

Lisaks peavad võrguettevõtjad kui turguvalitsevas seisundis ning olulist vahendit omavad ettevõtted lähtuma oma tegevuses ka konkurentsiseadusest (edaspidi KonKS). KonKS § 16 alusel on keelatud turgu valitseva seisundi otsene või kaudne kuritarvitamine kaubaturul, sealhulgas: otsene või kaudne ebaõiglaste ostu- või müügihindade või muude ebaõiglaste äritingimuste kehtestamine. KonKS § 18 lg 1 alusel on olulist vahendit omav ettevõtja kohustatud lubama mõistlikel ja mittediskrimineerivatel tingimustel juurdepääsu võrgustikule või infrastruktuurile.

Käesoleva metoodika eesmärk on anda juhised liitumistasu arvutamise metoodika koostamiseks.

Võrguettevõtjate liitumistasu arvutamise metoodika kooskõlastamiseks töötab Konkurentsiamet välja käesoleva juhendi. Juhendit kasutab Konkurentsiamet liitumistasu arvutamise metoodikate kooskõlastamisel kõigi võrguettevõtjate suhtes ühetaoliselt.

Juhendi koostamise vajadus on tingitud sellest, et oleks tagatud kõigile võrguettevõtjatele võrdsed ja üheselt mõistetavad nõuded liitumistasu arvutamise metoodika koostamisel ning kooskõlastamisel. Ühtsete printsiipide väljatöötamine ning rakendamine kõikide võrguettevõtjate suhtes liitumistasu arvutamise metoodika kooskõlastamisel tagab omakorda tarbijatele kindluse selles, et nad tasuvad ainult põhjendatud liitumistasu.

Kooskõlastamiseks esitatavate liitumismetoodikate läbivaatamisel hinnatakse esmajoones seda, et nimetatud tasude kehtestamise aluseks olevad kriteeriumid oleksid läbipaistvad ning järgiksid võrdse kohtlemise printsiipe. Konkurentsiametile esitatavad taotlused liitumistasude metoodika kooskõlastamiseks peavad sisaldama seletusi tasude kujunemise alustest.

2. Mõisted

- 2.1 Liitumispiirkond – ala, kus kehtib ühtne liitumistasu (ettevõtja valikul tegevuspiirkond, võrgupiirkond, tänav jm).
- 2.2 Liitumistasu – tarbijate poolt maagaasivõrguga liitumise eest makstav tasu.
- 2.3 Arendusinvesteering – investeering, mille teostamine finantseeritakse võrguteenuse hinna kaudu ning mille raames soetatud põhivara lülitatakse reguleeritava vara hulka.

3 Metoodika koostamise põhimõtted

- 3.1 MGS § 22 lg 3 alusel võrguettevõtja on kohustatud arendama võrku selliselt, et oleks tagatud tema võrgupiirkonnas olevate tarbijapaigaldiste võrku ühendamise. MGS § 22 lg 1 tulenevalt on võrguettevõtja kohustatud tagama võrguühendust omavate isikute varustamise gaasiga.
- 3.2 Uue liitumise väljaehitamisel lähtub võrguettevõtja optimaalseimast võrgu konfiguratsioonist, heast inseneritavast, efektiivseimast lahendusest tarbija jaoks.
- 3.3 Maagaasitrassi ning muud teostatavate investeeringute maksumused peavad põhinema turuhindadel. Konkurentsiametil on õigus kontrollida investeeringute maksumuse põhjendatust.
- 3.4 MGS § 20 lg 2 tulenevalt lähtutakse liitumistasu arvutamisel konkreetseks ühendamiseks tehtud põhjendatud kulutustest. Tulenevalt eeltoodust on võrguettevõtjal võimalus valida, kas arvutada ühtne liitumistasu:
 - kogu tegevuspiirkonnale;
 - võrgupiirkonnale;
 - tänavale
 - või muule liitumispiirkonnale
- 3.5 Samuti võib liitumistasu arvutada eraldi igale konkreetsele liitujale, tagades kõikide tarbijate (liitujate võrdse kohtlemise) jne.
- 3.6 Liitumistasu hulka arvatakse uue tarbimisvõimsuse ühendamiseks tehtud põhjendatud investeeringud s.h mõõtesüsteemi väljaehitamise kulud, keskkonnanõuete täitmiseks tehtud kulud ning kvaliteedi- ja ohutusnõuete täitmiseks tehtud kulud.
- 3.7 Võrguettevõtja võib liitumistasu arvutamiseks kasutada kindlaid kulukomponente arvestavaid valemiteid. Võrguettevõtja poolt võetud liitumistasu ei või olla vastavalt tegevuspiirkonna, võrgupiirkonna või muu liitumispiirkonna lõikes suurem kui MGS § 20 lg 2 sätestatud liitumiseks tehtud põhjendatud kulud.

3.8 Metoodika väljatöötamisel lähtub ettevõtja põhimõttest, kus liitumisega seotud kulud jagatakse kaheks:

- arenduskohustuse raames teostatavad investeeringud (edaspidi arendusinvesteering), mille eesmärgiks on tagada võrgu selline ülesehitus, mis võimaldab suurendada juba liitunud tarbijatel oma tarbimisvõimsust ning liituda uutel tarbijatel
- tarbija poolt tasutava liitumistasu raames teostatavad investeeringud.

Arendusinvesteeringud lülitatakse ettevõtte reguleeritava vara hulka ning nende finantseerimine toimub *ex-ante* reguleeritavate võrguteenuste hindade kaudu.

Liitumismetoodikas fikseerib ettevõtja arendusinvesteeringusse lülitatava protsendi kogu liitumisala investeeringutes Liitumistasudes ei lülitata investeeringuid, mida ettevõtja teostaks võrgu arendamiseks ka juhul kui võrguga ei liituks uusi tarbijaid. Eelpoolnimetatud kulud finantseeritakse arendusinvesteeringute raames.

Näiteks ettevõtte peab vahetama välja amortiseerunud gaasitrassi, mille kaudu varustatakse nii olemasolevaid tarbijaid kui ka uusi liitujaid. Kuna investeeringu teostamine oleks vajalik ka juhul, kui ei liituks uusi tarbijaid, siis teostatakse nimetatud investeering arenduskohustuse raames.

3.9 Ettevõtja peab liitumistasude arvutamisel arvestama perspektiivsete tarbijate liitumise ning juba liitunud tarbijate tarbimisvõimuse suurendamisega, võttes sealjuures arvesse piirkonna arengukavasid ning planeeringud. Tasude arvutamisel tuleb lähtuda turuosaliste võrdse kohtlemise printsiibist ning arvutada kõikidele tarbijatele tasud ühtsest printsiibist lähtuvalt.

3.10 Liitumistasu arvutatakse vastavalt alljärgnevale valemile:

$$L_{\text{tasu}} = \frac{(I_{\text{liitumisp}} - A)}{V_{\text{liitumisp}}} \times V_{\text{tarbija}}$$

$I_{\text{liitumisp}}$	-	kogu liitumispirkonna investeering;
L_{tasu}	-	liitumistasu;
A	-	arendusinvesteering;
$V_{\text{liitumisp}}$	-	liitumispirkonda rajatud gaasitrassi koguvõimsus;
V_{tarbija}	-	tarbija liitumisvõimsus

Liitumisvõimsust võib väljendada: kW, m³/h

3.11 *Näide.* Kinnisvaraarenduse piirkonnas soovib liituda 20 uut tarbijat võrgu läbilaskevõimega 60 m³/h. Vastavalt piirkonna detailplaneeringule ehitab ettevõtja gaasivõrgu läbilaskevõimega 210 m³/h. Investeeringud maagaasivõrgu väljaehitamiseks on 1 milj. EUR, millest 200 tuh. EUR moodustavad arenduskohustuse raames teostatavad investeeringud. Liitumistasu arvutamisel esimesele 20-le tarbijale tuleb võtta aluseks, et gaasitrass antud piirkonnas on välja ehitatud reserviga ja esimesed liitujad ei pea maksma kinni kogu

gaasitrassi investeringut vaid ainult selle osa investeringust, mis on mõeldud nende võimsusvajaduse rahuldamiseks. Seega liitumistasu ühe võimsusühiku liitumisel arvutatakse alljärgnevalt:

$$\frac{1000000 - 200\,000}{210} = 3809,5 \frac{EUR}{m^3/h}$$

- 3.12 Kui tegelik liitumistasu maksumus kujunes madalamaks kui liituja (tarbija) poolt tasutud, siis korrigeerib Konkurentsiamet enam laekunud summa ulatuses reguleeritavat vara ja ühtlasi ka võrguteenuse hinda. Kui tegelikud kulutused ületavad liitumistasu, võib ettevõtja taotleda Konkurentsiametilt ületava summa lülitamist võrguteenuse hinda, põhjendatud määral, läbi reguleeritava vara.
- 3.13 Ettevõtja edastab Konkurentsiametile regulaarselt informatsiooni tasude kujunemise võrgupiirkonnas, tegevuspiirkonnas jm. Kui ettevõtja arvutab tasud valemiga, siis esitab ta Konkurentsiametile tabeli tegevuspiirkonna, võrgupiirkonna jne projektide eeldatava ning tegeliku tasu maksumuse kohta. Uue piirkonna või kalkulatsiooni tekkimisel esitab ettevõtja selle Konkurentsiametile, et võimaldada kontrollida liitumistasude suurust (MGS § 19 lg 3).

Nr	Arendusobjekti nimetus (tegevuspiirkond, võrgupiirkond, tänav)	Arendusobjekti kirjeldus		Näit: Uhe tarbija max tunnikulu m ³ /h	Summaarne max tunnikulu, m ³ /h	Arendusobjekt i max tunnikulu m ³ /h	Trasside orienteeriv kogupikkus (arendusobjekti m)			1 m trassi keskmine maksumus ilma km EUR	Trassi maksumus kokku EUR	Muud liitumisega seotud kulud (arvestid jm; vajadusel lisada veergusid)	
		Kirjeldus	Kogus				B-kat	A-kat	kokku			Arvesti (tüüp)	Arvestite kogumaksumus
1					0				0		0		
2					0				0		0		
3					0				0		0		
4					0				0		0		
5					0				0		0		
6					0				0		0		
7					0				0		0		
8					0				0		0		
9					0				0		0		
10					0				0		0		
Muud arendusobjekti liitumisega seotud investeeringud, EUR													
1	Liitumistasu teisele võrguettevõtjale												
2													
3													
4													

ARENDOUSOBJEKTI KOGUMAKSUMUS

Piirkonna vajaliku ehitatava torustiku pikkus, m

0

Kogu piirkonna torustiku väljaehitamise seotud investeeringud, EUR

0

Muud piirkonna liitumisega seotud investeeringud, EUR

0

Piirkonna kõigi liitujate tarbijapaigaldiste maksimaalne gaasitarve, m³/h

0

Omafinantseeringu määr, % koguinvesteeringust

Sisestada!

Liitumistasu tarbijale maksumus, EUR/m³/h

0

Koguinvesteering

0

Omafinantseering

0

NB! Omafinantseeringu minimaalne tase:

0